

[Skriv her]

Økonimiplan 2021-2124

ÅRSBUDSJETT 2021

19.11.2020	Presentasjon kommunestyret
03.12.2020	Formannskapet
17.12.2020	Kommunestyret

1 Innleiing	3
1.1 Hovudtrekk og utfordringar	3
1.2 Profil i årsbudsjett 2021 og Økonomiplan 2021-2024	6
1.3 Risikovurdering av økonomiplanen 2021-2024	8
2 Det kommunale styringssystemet	11
3 Prioriterte satsingsområder	12
3.1 Overordna mål for perioden	12
Overordna mål for perioden.....	12
3.2 FN sine Bærekraftsmål.....	16
4 Økonomiske råmer og finansielle tilhøve	20
4.1 Inntekts-og formuesskatt, eigedomsskatt og rammetilskot frå staten	20
5 Oppvekst.....	25
5.1	25
5.2 Rådmannen sitt budsjettframlegg	25
5.3 Nye tiltak som er lagt inn i planperioden.....	26
5.4 Tiltak som ikkje er lagt inn i planperioden.....	26
6 Helse og Omsorg.....	27
6.1 Nye nasjonale satsingar, føringar og målsetjingar	27
6.2 Rådmannen sitt budsjettframlegg	27
6.3 Tiltak som er lagt inn i planperioden.....	27
6.4 Tiltak som ikkje er lagt inn i planperioden.....	28
7 Tekniske tenester	29
7.1 Nye nasjonale satsingar, føringar og målsetjingar	29
7.2 Rådmannen sitt budsjettframlegg	29
7.3 Tiltak som er lagt inn i planperioden	29
7.4 Tiltak som ikkje er lagt inn i planperioden.....	30
8 Fellestenester, administrasjon, landbruk og kultur	31
8.1 Nye nasjonale satsingar, føringar og målsetjingar	31
8.2 Rådmannen sitt budsjettframlegg	31
8.3 Tiltak som er lagt inn i planperioden	31
8.4 Tiltak som ikkje er lagt inn i planperioden.....	31
9 Saldering	33
9.1 Salderingsbudsjett.....	33
10 Investering	36

Fjaler kommune økonomiplan 2021-2024

10.1 Investeringsprogram	36
10.2 Omtale av investeringsprosjekt.....	38
11 Vedlegg.....	46
11.1 Obligatoriske skjema	46
11.2 Hovudoversikt drift	46

1 Innleiing

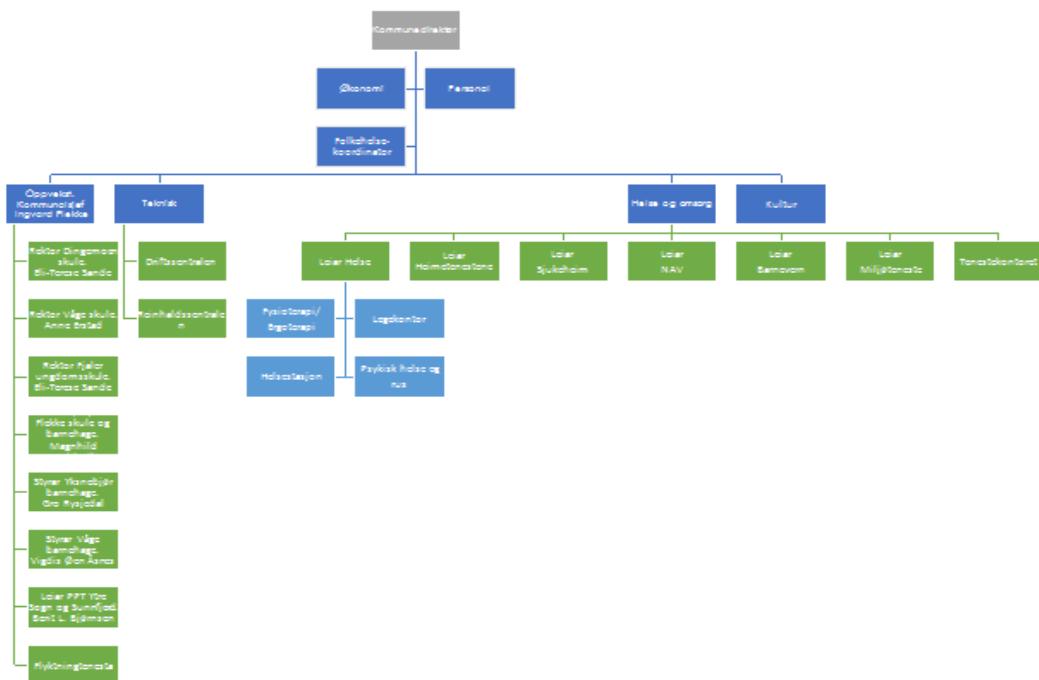
1.1 Hovudtrekk og utfordringar

Organisasjon:

Fjaler kommune har kommunalsjefstruktur. Vi har 4 sektorar, Oppvekst, Helse og Omsorg, Teknisk og Kultur. Økonomi, personal og folkehelse er støtte- stabsfunksonar.

Rådmannen si leiargruppa består av kommunalsjef oppvekst, kommunalsjef Helse og Omsorg, kommunalsjef Teknisk, økonomisjef og kultursjef.

Vi legg no fram ein økonomiplan på sektornivå jamf. økonomireglementet. Det vil sei at det er opp til kommunalsjef på dei einskilde områda å fordele si ramme ut på sine undereiningar. Kommunalsjef kan no gjennom året gjere justeringar og tilpasse drifta innfor sin sektor utan at det krev vedtak frå kommunestyret

Saksutgreiing

Budsjett 2021 Fjaler

For 2021 fekk Fjaler kommune ein vekst i dei frie inntektene på 2,7 %. Veksten i fylket er på 3,1% og veksten for landet sala sett på 3,0%, det vil sei at vi har ein vekst i dei frie inntektene som ligg under snitte for fylket og landet

I budsjettet for 2020 låg det inne ei inntekt frå Havbruksfondet på kr 4,8 mill, dette er ikkje ei årleg inntekt. I tillegg er maksimal skattesats på eigedomsskatt redusert frå 5 til 4 promille. Ein veks på 2,7 utgjorde kr 5,2 mill for Fjaler. Når vi då reduserer for havbruksfond og reduksjon i eigedomsskatten har vi reelt sett ikkje auke i inntektene. Vi må difor framover innrette økonomien slik at vi ikkje blir

Fjaler kommune økonomiplan 2021-2024

avhengig av utbetalingane frå havbruksfondet som ikkje er årlege. Dette fører til store svingningar i drifta vår.

I framlegg viste ein underbalanse på kr 17,6 mill. Dette skuldast i stor grad auke i tenesbehovet innan Helse og Omsorg og Oppvekst. I tillegg har vi ein stor auke i vegbudsjettet til kommunen.

Viser elles til salderingsbudsjettet, budsjettomtalen og konsekvensutgreiing frå sektorane.

Økonomiplan2022-2024

Økonomien ser betre ut i planperioden. Det skuldast at mange av salderingstiltaka ikkje får heilårseffekt før i 2022. I tillegg kjem det inn inntekter frå vindparken på Lutelandet og utbyte frå SFE aukar frå 2022

I Planperioden er det budsjettert med inntekter frå Havbruksfondet, dette har vore usikre inntekter, men frå 2022 har dei innført ei årleg produksjonsavgift slik at inntektene skal bli meir stabile. Det vil framleis vere større utbetalingar annankvart år slik som no. Samla sett fører endringane i føresetnadane for havbruksfondet til at kommunan får redusert sine inntekter frå fondet.

I regjeringa sitt framlegg til statsbudsjett har dei føreslege at maksimal skattesats på eigedomsskatt vert redusert frå 5 til 4 promille i 2021. Dett er eit eksempel på at stortinget går inn å innskrenkar kommune si mulegheit til å ta inn inntekter utan å kompensere for dette over ramma. For Fjaler sin del betyr dette at vi må ta ned drifta med kr 1 mill eller finne andre finansieringskjelder. Vi har føreslege å gjennomføre ei kontortaksering i 2021 av alle eigedomar for å dekke opp tap av inntekter.

Investeringsprogrammet

Det er lagt inn ei investeringsramme på kr 111,2 mill i 2021, og samla for heile planperioden på kr 172,7 mill.

Ved utgangen av planperioden vil Fjaler kommune ha ei gjeldsgrad på 151% dette er langt over det som er anbefalt og langt over snittet for kommunane og landet samla sett. Dette er ikkje uvanleg når små kommunar gjere store investeringar som å bygge ny skule, men vi må framover prøve å redusere aktiviteten på investeringssida eller søkje å eigenfinansiere ein større del av investeringane.

Vi har eit rekordlågt rentenivå, men med ei slik gjeld vil små endringar gje store utslag på finanskostnadane til kommune. For å sikre tenestetilbodet til innbyggjarane i framtida og skape handlingsrom må lånegjelda ned

Prioriteringar:

Det er ferdigstillingng av Dingemoen skule og bygging av beredskapsbygg som er dei største enkelt investeringane komande år. Elles er der små prosjekt. Vi har prioritert ei litt større løyving til fiberutbygging og håpar at dette ilag med tidlegare års løyving skal sikre alle i kommunen eit tilfredstillande nett. Det vi har sett i denne perioden med utbtor av Covid-19 er at breiband no er ein samfunnskritisk infrastruktur, og ein viktig faktor for næringsverksem og samfunnsvoldtaking. Folk må i større grad arbeide frå heimekontor og elevar får heimeundervisning.

Vidare er det lagt inn ei større satsing på ikt i skulen. Frå inneverande skuleår vert det gjennomført fagfornyelse for alle fag i grunnskulen (med unntak av 10. trinn) Både fagfornyelse og pandemien krev ei omlegging til digitale lærermiddel og digital undervisning.

Det er sett i gang forprosjekt på gravplass i Dale og bygging av omsorgsbustader. Det er ikkje lagt inn løyving til hovedprosjekt, vi må ta stilling til rammene når forprosjekta er ferdige. Dette er slik vi ser det dei største prosjekta som kjem til dei neste åra.

Det er mange innmelde behov ute på einingane som ikkje er prioritert i økonomiplanen. Vi har no tilsett eigedomsforvaltar på teknisk, han vil det neste året starte på ein gjennomgang av dei kommunale bygga slik at vi får oversikt over dei totale behova ute. Det vil deretter bli jobba fram prosjekt på kvart enkelt bygg, slik at vi slepp alle små prosjekt.

I tillegg til tiltak på kommunala bygg er det kome innspel på Klatrepark ved Våge skule, skifte av kunstgrasdekke på Dingemoen og skifte av dekke ved ballbingen på Vage. Desse tiltak er ikkje prioritert.

Viser elles til omtale av investeringane i økonomoiplanen

Vurdering:

Dette er eit stramt budsjett for sektorane, men det er innafor det vi meiner er forsvarleg. Dette framlegget til budsjett er justert ned med 7,6 % i høve 1 framlegg. Mange av tiltaka vil få negative konsekvensar for tenesemottakarane i kommune og vil hindre utvikling av tenestene. Utfordringa med dette budsjettet er at her ikkje er noko handlingsrom, dersom vi får auka behov gjennom året må vi be om ekstraløyvingar.

1.2 Profil i årsbudsjett 2021 og Økonomiplan 2021-2024

1.2.1 Økonomiske nøkkeltal

Kommunestyret i Fjaler har ikkje vedteke økonomiske måltal som vi skal styre etter, men dette skal utarbeidast i 2021.

Riksrevisjonen har påpeikt at kommunar er spesielt utsatt dersom netto driftsresultat er under 2%, disposisjonsfond er lågare enn 5% og gjeldsgrada er høgare enn 75%.

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat er driftsinntekter (skatt, statstilskot og gebyr) minus driftsutgifter (løn og varer/tenester) og renter og avdrag.

Teknisk beregningsutval si anbefaling for netto driftsresultat er på 1,75% av driftsinntektene. Anbefalinga er basert på eit prinsipp om formuesbevaring for kommunesektoren som heilheit. Det er viktig å påpeike at dette er eit gjennomsnittstal for alle kommunar i landet- og at nødvendigvis ikkje er det rette for alle kommunar. Ein kommune med høg formue bør nok ha eit høgare mål enn 1,75%

	2015	2016	2017	2018	2019
Netto driftsresultat (%)	0,5	2,2	5,2	3,8	-1,6

I planperioden 2021-2024

	2021	2022	2023	2024
Netto driftsresultat i %	-0,009	0,006	-0,003	0,006

Langsiktig gjeld i % av brutto driftsinntekter

Gjeldsgrada viser kor mykje lånegjeld kommunen har i forhold til inntektene. Når kommunen har høg gjeldsgrad fører det til høge årlege utgifter til avdrag og renter i lang tid framover. Det betyr at ein mindre del av inntektene er igjen til tenesteproduksjon og framtidige investeringar og handlingsrommet blir mindre. Slik situasjonen er i dag har Fjaler kommune ei høg gjeldsgrad, vi er svært sårbar dersom renta aukar.

	2015	2016	2017	2018	2019
Langsiktig gjeld i % av brutto driftsinntekter	76,87	77,85	84,4	88,8	126,8

I planperioden aukar gjeldsgrada til kommunen til 155,9 %

	2021	2022	2023	2024
Langsiktig gjeld i % av brutto driftsinntekter	151,06 %	155,69 %	155,99 %	151,06 %

1.2.2 Fond i planperioden

Fond	R. nov-19	Prognose R -20	2021	2022	2023	2024
Bundne driftsfond	22 498	20 010	19 243	18 743	18 243	17 743
Utviklingsfondet	16 787	7 787	1787	1 787	1 787	1 787
Disposisjonsfond	17 544	10 783	10 476	18 346	21 546	30 822

Disposisjonfond i % av driftsinntektene

	2021	2022	2023	2024
Disposisjonsfond i % av driftsinntektene	3,49 %	5,96 %	7,04 %	10,00 %

Disposisjonsfondet til kommunen aukar i planperioden. Dette heng saman med at økonomien generelt ser betre ut i planperioden. I tillegg vil forskotteringane som er gjort i form av mva kompensasjon og spelamidlar på trimrom Våge og kaldhall i Dale kome inn igjen. Momsrefusjonen kjem året etter ferdigstilling, men tidpunkt for spelemedilar er meir usikkert, det kan ta mange år.

1.2.3 – føresetnader som ligg til grunn i framlegget

1. framlegg til budsjett er basert på økonomiplan 2020-2023 og varige budsjettendringar i 2020, konsekvensjustert for endringar i behov, td tal klassar og tal brukarar innanfor dei einskilde tenesteområda.

Løns og prisvekst

Den samla løns- og prisveksten – kommunal deflator- er for 2021 på 2,7%

Pris- og kostnadsvekst på kommunal tenesteyting

Ved utrekning av realvekst i kommunesektoren sine inntekter i 2021 er det lagt til grunn ein pris- og lønnsvekst i kommunal sektor på 2,7% Dette byggjer på eit lønnsvekstanslag på 2,2% og prisvekst på varer og tenester på 3,6%

Skatteøyre

Det er rekna med ein nominell skatteauke for kommunane frå 2020-2021 på 6,6%. Ved utarbeiding av prognosene for 2020 er det lagt til grunn ein forventa sysselsetjingvekst på 0,6% og lønsvekst på 2,2%–

Det er i statsbudsjettet lagt opp til at det kommunale skatteøret vler oppjustert frå 11,10% i 2020 til 12,15 i 2021. Det er lagt opp til saktedelen av kommunane sine samla inntekter skal vere om lag 40% også i 2021

Arbeidsgjevaravgift

Arbeidsgjevaravgifta er 10,6%

Pensjon

Kommunen har kollektive pensjonsordningar i KLP og SPK som sikrar dei tilsette yttingsbasert pensjon.

Undervisningspersonell har pensjonsordning i SPK, men resten av lønsmottakarane inkludert folkevalde har pensjonsordninga gjennom KLP. Pensjonsordninga omfattar alders- og uførepensjon med samla pensjonsnivå på 66% inkludert folketrygda. Pensjonsutbetalingane vert samordna med utbetaling frå NAV.

I budsjettframlegget er det nytta Følgjande pensjonssatsar:

- **KLP 18% av lønsgrunnlaget**
- **SPK 8,32% av lønsgrunnlaget**

1.2.4 renteutvikling og avdrag

Minste tillatte avdrag

Fjaler kommune bereknar minste tillate avdrag etter forenkla formel. Avdraga vert berekna som sum langsiktig gjeld dividert på sum anleggsmiddel multiplisert med årets avskriving i driftsrekneskapen. Denne forenkla formelen gir eit minstekrav til avdrag som tilsvarer kapitalslitet på lånefinansierde anleggsmiddel.

Tabellen under viser utviklinga i avdragskostnadane i planperioden

	2021	2022	2023	2024
Minste tillate avdrag	10 880	12 811	12 878	12 996

Renter i planperioden

	2021	2022	2023	2024
Rentesats	1,85	1,99	1,94	1,9
Rentebeløp	5 600	5 700	6 900	7 300

Rentene oppgitt tabell over er den flytande renta – vi har nokre lån med binding som ligg høgare, og nokre sertifikatlån med kort løpetid som ligg under, dette er det teke omsyn til ved utrekning av renteutgiftene

1.3 Risikovurdering av økonomiplanen 2021-2024

I budsjettet for 2021 og økonomiplanen 2021-2024 er det ei lang rekke usikre moment. Nokre er knytt til drifta, og er innan det vi kan kontrollere gjennom målretta arbeid, men ein stor del er og knytt til høve som ligg utanfor kommunen sin kontroll. I det følgjande vert ein del av dei største usikkerhetene drøfta, og, der det er mogleg, talfesta.

Vekst

Kommuneplanen legg til grunn ei auke i folketalet på om lag 30 personar per år.

Inntektene frå innbyggjarane vert ikkje berre berekna ut frå tal innbyggjarar, men og ut frå vår del i høve andre kommunar og i høve fordeling innan kostnadsnøklane. Ein familie med to vaksne og to born i skulealder vil kunne utgjere (eks skatteinntekter) om lag 530 000 i inntekt, med enkelte etterhald.

Estimerer total risiko til mellom 1,5 millionar - 2,5 millionar

Investeringar, rente og avdrag

Med dette framlegget til investeringsprogram vil kommunen vil gjeldveksten til kommunen fortsette. Når lánemassen aukar vil kommunen sjølv sagt vere meir sårbar i høve renteauke om vi ikkje har rentesikring på låneportefølja. Avdragsutgiftene vil auke, uavhengig av rentenivå. Det er ein risiko for at ein kombinasjon av høg gjeld og lite økonomisk handlingsrom kan føre til konsekvensar i tenestetilbodet til innbyggjarane. Men det er ikkje negativt i seg sjølv å ha gjeld. Dersom kommunen har føresetnadar for å handtere gjelda kan det vere rasjonelt å ha høgare gjeld. Det er heller ikkje eitt mål i seg sjølv at Fjaler kommune skal ha låg gjeld, dersom det gjer at ein ikkje tek i vare naudsynte utbyggingar eller rehabilitering av bygningsmassen.

Vi er begynt å førebu oss på at renta kjem til å auke ytterligare. Vi har det siste året teke opp lån med fastrente – andelen av lån med rentesikring vil forsette å auke i 2021

I 2021 vil gjeldsgrada til kommunen vekse til 152% av brutto driftsinntekter. Dette er langt over anbefalt nivå. Utfordringa er at det er like dyrt å bygge ein ny skule i ein liten kommune som i ein stor. Det er difor ikkje uvanleg at små kommunar som må gjere slike store investeringar opplever å få ei høg gjeldsgrad – det som blir viktig er at vi i åra som kjem reduserer aktivitetsnivået for bremse gjeldsveksten.

Pensjon

Pensjonskostnadane til kommunane, med unntak av 2020 har auka mykje dei siste åra. Grunna lågt rentenivå har avkastninga på pensjonsmidlane vore lågare enn for ei tid tilbake. Samstundes har ein hatt relativt god lønsvekst i offentleg sektor, dette er begge element som er med på å auke pensjonskostnadane.

Andre risikoelement når det gjeld pensjon er:

- ✓ Endring i kva som er pensjonsgjevande inntekt (t.d. Stillingsstorleik)
- ✓ Redusert amortiseringstid
- ✓ Nye soliditetskrav til eigenkapital i liveselskapa
- ✓ AFP –uttak
- ✓ Tal uføre og uføregrad
- ✓ Regulering levetid
- ✓ Ny pensjonsordning for offentlege tilsette

Budsjettoppfølging og andre driftsutgifter

Driftsråmene til einingane er særstamme, etter fleire år med innsparingar. Samstundes har vi liten kontroll på tenestesida, og vi må yte tenester dersom det vert eit behov som oppstår i løpet av året. Med stoda i bygningsmassen vil vi og kunne oppleve at det oppstår utgifter og situasjonar som må dekkast inn/løysast fortløpende, til dømes utbetring av elektriske anlegg, lekkasjar m.v.

Ut frå erfaringar estimerer eg denne risikoen til 1 - 7,5 millionar kroner

Berekningsrisiko

Det er alltid ein viss risiko for at berekningar i budsjettet og økonomiplanen inneholder feil, utan at det vert oppdaga. Ut frå erfaringar er det snakk om mindre korrigeringar, om lag 0 til 1 000 000

Skatt og rammetilskot

Risikoen i planperioden er nedgang i folketalet, endring i dei demografiske føresetnadane og endring av kriterier i inntektssystemet frå sentralt hald. I tillegg til dette vil skjønsmidlane som blir tildelt av fylkesmannen bli redusert i framtida.

Det som er avgjerande for kommunane dersom dei skal behalde og auke dagens inntekter er ein folketalsvekst som ligg på snitt eller over landet samla sett.

Skatteinntektene til kommunane vert påverka av den generelle veksten i den norske økonomien, og den lokale veksten i inntekter.

Auka arbeidslause i kommunen vil medføre lågare skatteinngang.

Risikoen er estimert til 5 000 000

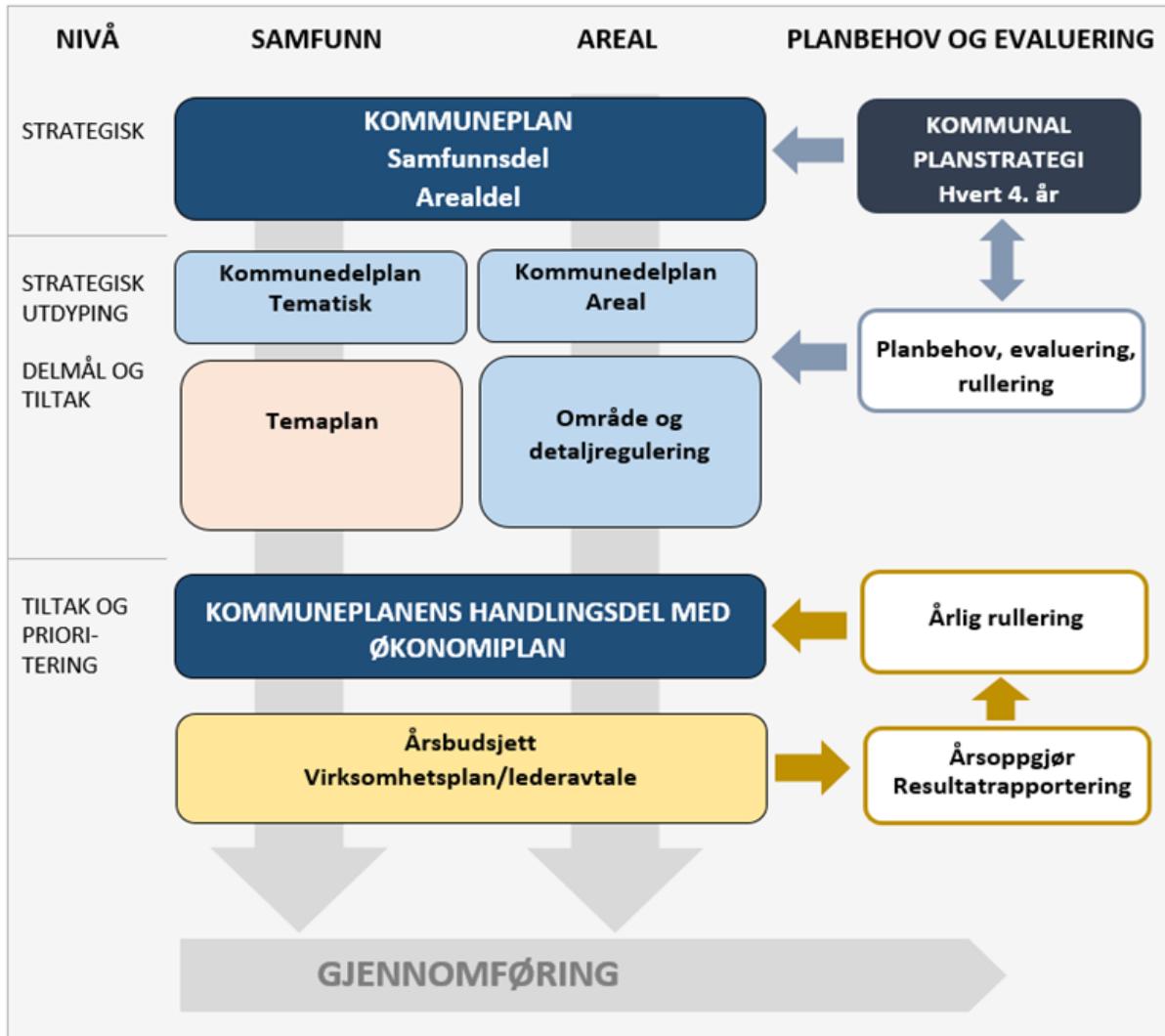
Flyktningar

Året 2015 synte at føresetnadane kan endre seg raskt. Vi sto midt oppe i den største humanitære krisa sidan 2. verdskrig og mange kommunar fekk store utfordringar over natta. No er vi på motsett side av skalaen, det kjem lite aylsøkjrarar til landet og mange kommunar har bygd ned mottaksapparatet sitt. Fjaler kommune har for 2021 blitt oppmoda om å ta imot 10 nye flyktningar. Vi er den einaste kommunen på vår størrelse i fylket som får mulighet til å ta imot. Det seier noko om at vi arbeider godt opp mot denne gruppa og at dei fleste er komne i jobb eller utdanning etter at dei avslutta introduksjonsprogram

2 Det kommunale styringssystemet

Kommuneplanen er kommunen sitt overordna styringssystem, og består på den eine sida av ein samfunnssdel med handlingsplan, og på den andre sida av ein arealdel (overordna arealplan og reguleringsplan). Planhierarkiet, og samhandlinga mellom dei ulike delane er vist i skissa nedanfor.

Kommuneplanen vert omsett i meir detaljerte planar, viktigast av desse er økonomiplanen. Økonomiplanen inneheld overordna målsettingar, økonomiplan og årsbudsjett. Planperspektivet er fire år, med årleg rullering. Økonomiplanen vil gjelde som handlingsdel for kommuneplanen, for å sikre ein heilskapleg prioritering.

3 Prioriterte satsingsområder

3.1 Overordna mål for perioden

Overordna mål for perioden

Kommuneplanen sin samfunnsdel som vart vedteken i 2014 har følgjande mål for samfunnsutviklinga i Fjaler:

Overordna mål:

Fjaler kommune skal ha ein positiv folketalsvekst. Veksten skal i hovudsak skje i aldersgruppa 20-40 år. med ein årleg vekst i overkant av 1% og 15% innan 2025

- Fjaler kommune skal vere ein god og trygg plass å bu med fokus på folkehelse og gode oppvekstvilkår
- Fjaler kommune skal ha vekst i næringslivet. Veksten skal skje i eksisterande verksemder og i nye arbeidsplassar
- Fjaler kommune skal ivareta innbyggjarane sin samfunnstryggleik
- Fjaler kommune skal redusere utslepp av klimagassar og miljøskadeleg stoff
- Fjaler kommune skal sikre ei berekraftig forvalting av naturressursane og ivareta viktig natur- og kulturlandskap
- Utbygging av hytteområde og enkelhytter skal ta omsyn til natur- og landskapsverdiar og ålmenta si tilgang til friluftsområder.
- Fjaler kommune skal jobbe for betre infrastruktur med hovudvekt på veg, overnattingskapasitet og gode kommunikasjonsløysingar (som mobil og fiber)
- Fjaler kommune skal styrke Dale som komunesenter og skape ein levande tettstad

Befolkningsutvikling

	Personer										
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
K-4646 Fjaler											
Menn	1 430	1 469	1 437	1 454	1 446	1 432	1 436	1 437	1 447	1 404	1 422
Kvinner	1 416	1 440	1 395	1 417	1 407	1 391	1 394	1 425	1 399	1 366	1 380
Befolking	2 846	2 909	2 832	2 871	2 853	2 823	2 830	2 862	2 846	2 770	2 802

Fjaler kommune har særleg tre utfordringar når det gjeld folketal. For det første har folketalet vore stabilt, men ikkje aukande, noko som gjer utslag på inntektssida. For at Fjaler kommune skal få kompensert for løns -og prisvekst i overføringane frå staten, må vi ha ei årleg auke i befolkninga på om lag 1%.

For det andre har vi hatt ei sterk befolkningsauke i Dale. Stor befolkningsvekst er krevjande for ein kommune å handtere, og legg press på utbygging, sosial og teknisk infrastruktur. Det merkast og gjennom prispress og bustadmangel som gjer at kommunen får ei utfordring. Ei jamn tilgang på areal til bustadar og regulert areal til leilegheiter og bustadareal vil vere ei viktig oppgåve for Fjaler kommune i kommunestyreperioden.

Fjaler kommune økonomiplan 2021-2024

For det tredje har det vore ein trend at folketalet går ned i kommunen samla sett medan vi har hatt vekst i Dale og omegn, og då særleg barnetala. Dingemoen skulekrins har om lag 56% av innbyggjarane i kommunen, men 73% av born i skulealder og 72% av barn i barnehagealder. Låge barnetal betyr og at vi vil få ein større relativ del av dei eldre buande utanom Dale, noko som ein må ta høgde for i planlegging av helsetilbodet i framtida.

	Personer									
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
14290201 Flekke/Espedal	571	475	502	477	464	469	486	455	442	.
14290202 Hovlandsdal	61	60	56	55	55	51	47	48	48	.
14290203 Guddal/Heggheim	113	115	113	116	115	115	112	111	102	.
14290204 Øvre Vassdalen	78	72	68	70	69	65	64	66	66	.
14290205 Nedre Vassdalen	183	191	192	190	180	184	183	184	167	.
14290206 Bjerga/Bortheim/Jarstad	519	516	517	516	519	515	530	549	528	.
14290207 Dale/Sletteland	436	457	476	474	472	484	500	507	523	.
14290208 Sagevik/Yksnebjør	267	271	270	263	274	300	300	303	284	.
14290210 Fure	85	91	92	87	89	86	81	72	67	.
14290211 Folkestad	73	79	75	76	71	72	71	71	73	.
14290212 Våge	219	198	198	198	197	189	188	186	189	.
14290213 Lone	126	121	114	118	118	114	119	119	120	.
14290214 Gjølanger	151	154	155	154	149	140	144	138	127	.
14290215 Tysseidal	24	26	34	37	36	35	32	35	32	.
14299999 Uoppgitt grunnkrets	3	6	9	22	15	11	5	2	2	.
46460201 Flekke - Espedal	463
46460202 Hovlandsdal	53
46460203 Guddal - Heggheim	108
46460204 Øvre Vassdalen	66
46460205 Nedre Vassdalen	158
46460206 Bjerga - Bortheim - Jarstad	526
46460207 Dale - Sletteland	525
46460208 Sagevik - Yksnebjør	300
46460210 Fure	60
46460211 Folkestad	70
46460212 Våge	188
46460213 Lone	117
46460214 Gjølanger	129
46460215 Tysseidal	38

Folkemengd, etter grunnkrins (kjelde: SSB)

For perioden 2020-2040 er estimatet frå SSB at Fjaler kommune vil ha ei vekst på 202 innbyggjarar, Dette er lang under det som er målsetjinga i kommuneplanen.

	2020	2022	2024	2026	2028	2030	2032	2034	2036	2038	2040
Framskriving	2802	2840	2881	2901	2917	2933	2950	2965	2979	2993	3004

Fjaler kommune økonomiplan 2021-2024

Ein god og trygg plass å bu med fokus på folkehelse og gode oppvekstvilkår

Vi har dei siste åra opna ny barnehage i Dale, miniatyrskytebane, barnehage , kunstgrasbane og trimrom på Våge og i løpet av planperioden vil det stå ferdig ein ny 1-10 skule og kaldhall i Dale.

Vidare i planperioden er det sett av midlar til tettstadutvikling i Dale og forprosjekt som skal sjå på ny gravplass i Dale.

På Helseområdet blir det jobba med eit forprosjekt som skal sjå bygging av heildøgnsbemanna omsorgsbustader og midlar til innføring av meir velferdsteknologi. Det siste er eit viktig punkt for at folk får bu så lenge som mogleg i eigen heim. – begge aktivitetane er realisering av tiltaka som er vedtekne i helsestrategien til Fjaler kommune.

Vekst i næringslivet

	Sysselsatte personer etter arbeidssted									
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	
K-4646 Fjaler	1 202	1 240	1 289	1 263	1 270	1 339	1 366	1 363	1 373	

Kjelde: SSB Tabell: 07984: Sysselsette per 4. kvartal, etter arbeidsstad

Fjaler kommune har siste ti åra hatt ein arbeidsplassvekst på 13,97%, det utgjer 168 nye arbeidsplassar. Vi har ikkje hatt ein auke i alle næringar, men særleg Helse og Sosialtenester, Bygg og anlegg og Informasjon og kommunikasjon kompenserer for reduksjon i andre næringar. Det er et høgt aktivitetsnivå i Fjaler for tida, med bygging både frå kommunal og privat side, slik at den sterke veksten i bygg og anlegg ser ut til å kunne fortsette ei stund til framover.

	Sysselsatte personer etter arbeidssted									
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	
K-4646 Fjaler										
01-03 Jordbruk, skogbruk og fiske	127	134	145	139	114	102	111	107	105	
05-09 Bergverksdrift og utvinning	3	0	0	3	3	3	0	0	0	
10-33 Industri	18	25	23	18	17	19	15	15	18	
35-39 Elektrisitet, vann og renovasjon	10	11	8	8	9	10	11	8	8	
41-43 Bygge- og anleggsvirksomhet	118	127	124	147	143	148	140	139	138	
45-47 Varehandel, reparasjon av motorvogner	111	114	129	126	120	130	131	138	131	
49-53 Transport og lagring	56	60	57	59	42	79	83	73	90	
55-56 Overnattings- og serveringsvirksomhet	15	15	10	15	16	25	14	13	18	
58-63 Informasjon og kommunikasjon	68	73	80	85	93	97	100	104	107	
64-66 Finansiering og forsikring	14	10	9	10	9	11	15	13	12	
68-75 Teknisk tjenesteyting, eiendomsdrift	36	38	43	45	53	59	48	51	47	
77-82 Forretningsmessig tjenesteyting	17	12	10	11	10	12	25	23	21	
84 Off.adm., forsvar, sosialforsikring	50	55	61	54	54	51	51	47	61	
85 Undervisning	184	185	179	171	179	177	193	202	200	
86-88 Helse- og sosialtjenester	344	348	378	342	375	383	406	405	386	
90-99 Personlig tjenesteyting	22	26	25	21	23	27	20	22	22	
00 Uoppigg	9	7	8	9	10	6	3	3	9	

Kjelde: SSB Tabell: 07984: Sysselsette per 4. kvartal, etter arbeidsstad og næring, endring 2011-2019

Frå Fjaler kommune si side vert det i planperioden viktig å støtte opp om nye bedrifter, men vel så viktig vert det å støtte opp under eksisterande verksemder. For at dei bedriftene skal vekse og utvikle seg i Fjaler er tiltak på samfunnsutviklingsnivå viktig. Her kan nemnast:

- Infrastruktur: FV 57, Bringeland, Fiber, Telefon
- Utdanning: Støtte opp om Dale vidaregåande og Høgskulen på Vestlandet

- Attraktivitet for til- og tilbakeflyttarar
- Tomter og bustadar
- Skule, barnehage

Samfunnstryggleik

Kommunane har dei siste åra fått nye oppgåver og eit større ansvar for å beskytte liv, helse, miljø, materielle verdiar og kritisk infrastruktur. I planperioden er det lagt inn til saman kr 1,2 mill for sikring av bruer og vegar, kr 1,2 mill i trafikktryggingstiltak og kr 1,4 mill til gatelys. Det er utarbeidd faresonekartlegging av Dale sentrum og elvane i samband med områderegulering Dale og prosjektering av gravplass. Det er ikkje lagt inn midlar til eventuelle utbetringar i etterkant av denne. Det er i tillegg sett av kr 1 mill til forprosjekt på gravplass.

Flaumsikring av elva må sjåast i samanheng med ny gravplass.

Klima og miljø

Klima og miljø har vore, og vil vere, eitt av fokusområda ved nybygg og rehabilitering. I hovudsak vil mykje av pengane verte brukt slik at ein utbetrar inneklimaet, får meir økonomiske og meir miljømessige oppvarmingssystem og bygningsmessige tiltak reduserer energibruken.

Vi held på å fase ut fossile bilar. Alle bilar som blei skifta i 2020 er erstatta med el-bilar. I takt med overgang til el bilar må vi bygge ut infrastruktur for lading. Dette er no gjort i svehogen, på øyra og ved Fjaler helsetun. I budsjettet for 2020 vart det løyvd midlar til utarbeiding av ny klima- og miljøplan. Dette arbeidet er ikkje starta opp, men skal prioriterast i 2021.

Infrastruktur

Vi gjorde eit løft på asfaltering av kommunale vegar i 2020. Tidlegare har det vore ein årleg sum til asfaltering – vi legg no inn ny asfaltering på kr 4 mill i 2023.

Det er sett av kr 3,5 mill i kommunal eigenandel til utbygging av breiband i 2021. Målet er at vi skal klare å gi alle innbyggjarar tilgang til breiband med denne investeringa.

Styrking av Dale som kommunesenter og skape ein levande tettstad

Fjaler kommune har vedteke at Dale skal vere ein levande tettstad med urbane kvalitetar der folk både jobbar og bur. Å skape liv i sentrum utover butikkane si opningstid er ei prioritert oppgåve. For å få det til må ein legge til rette for både busetnad, næringsaktivitet og kultur- og fritidstilbod i sentrumskjerna. Det vert komande år utarbeidd områderegulering for Dale sentrum. Det er sett av kr 0,65 mill til eit forprosjekt på tettstadutvikling i Dale. Hovudprosjektet er lagt inn i 2022 med kr 3,5 mill

3.2 FN sine Bærekraftsmål

Hausten 2015 vedtok FN sine medlemsland 17 mål for berekraftig utvikling fram mot 2030. Det vil sei at i løpet av 15 år skal ekstrem fattigdom utryddes, sosiale ulikskapar utjevnast og vi skal bremse klimaendringane. For at vi som medlemsland skal nå desse måla må vi ta det ned på kommunenivå og alle må brida. Det er ikkje sett lokale mål, men under ser de ei opplisting over dei internasjonale måla og kva vi har gjort lokalt for å bidra til å nå desse.

	Mål	Tiltak
	Utrydde fattigdom Utrydde alle former for fattigdom i heile verda	<ul style="list-style-type: none"> ○ Reduksjonforeldrebetaling SFO for låginntektsfamiliar ○ Redusert foreldrebetaling barnehage for låginntektsfamiliar ○ Vidareutvikle BUA ○ Fritid i friluft for barn og unge ○ Tilskot gjennom barnevern for å sikre deltaking på fritid ○ Barnetrygd ut av grunnlag for tildeling av sosialstønad
	Utrydde svolt Oppnå mattryggleik og betre ernæring og fremje eit berekraftig landbruk	<ul style="list-style-type: none"> ○ Folkehelsearbeid ○ Ernæringskurs folkehelse-skulane ○ «Fiskesprell»- barnehagane
	God helse og livskvalitet Sikre god helse og fremje livskvalitet for alle, uansett alder	<ul style="list-style-type: none"> ○ Dagsentertilbod for eldre og demente ○ Dagsentertilbod til psykisk utviklinghemma ○ Folkehelsekoordinater ○ Ruskonsulent ○ Psykolog ○ Fellesprosjekt - innføring av velferdsteknologi ○ Auka ressurs til helsesjukepleiar på skulane ○ Frisklivsentral ○ Alle har tilgang på lege ○ Kultursjef – Gode kulturtillitbod og møteplassar ○ Tilrettelagde trenings- og friluftstilbod i heile kommunen
	God utdanning Sikre inkluderande, rettvis og god utdanning. Fremje muligheta for livslang læring for alle	<ul style="list-style-type: none"> ○ Inkluderande barnehage- og skulemiljø – Prosjekt 2020-2021 ○ Handlingsplan mot mobbing
	Likestilling mellom Kjønn Oppnå likestilling og styrke jenter og kvinners stilling i samfunnet	<ul style="list-style-type: none"> ○ Kvalifikasjonsprinsippet ved tilsetjingar ○ Lokal lønsplan – lik løn for likt arbeid ○ Arbeider for ein heiltidskultur ○ Positiv sørbehandling av menn i yrke der dei er viktige

Fjaler kommune økonomiplan 2021-2024

		<ul style="list-style-type: none"> rollemodellar på arbeidsplassar med stor overvekt av kvinner, td innan oppvekst ○ Lik løn for arbeid med lik kultur ○ Med i interkommunal samarbeid om krisesenter
 6 RENT VANN OG GODE SANITÆRFORHOLD	Reint vgn og gode sanitærforhold Sikre berekraftig vassforvaltning og tilgang til vatn og gode sanitærforhold til alle	<ul style="list-style-type: none"> ○ Hovudplan for vgn ○ Hovudplan for avløp ○ Vassdirektiv – med i Sunnfjord vassområde
 7 REIN ENERGI FOR ALLE	Rein energi til alle Sikre tilgang til påliteleg, berekraftig og moderne energi til ein overkommeleg pris	<ul style="list-style-type: none"> ○ SFJ sin fusjon med BKK gav inngygjarane i Fjaler ein reduksjon i nettleiga på om lag 25% ○ Tilrettelegging av vindkraft på lutelandet (i tillegg til ny kraftlinje) ○ Eigarskap i BKK (visjon om å lede an i utviklinga av klimavennleg energi – eit av satsingsområda er vasskraft)
 8 ANSTENDIG ARBEID OG ØKONOMISK VEKST	Anstendig arbeid og økonomisk vekst Fremje varig, inkluderande og berekraftig økonomisk vekst, full sysselsetjing og anstendig arbeid for alle	<ul style="list-style-type: none"> ○ Digitalisering (samarbeid vestland) ○ Vekst i tal arbeidsplasser ○ Bidrag til fjaler næringsutvikling ○ Innkjøpsstrategien
 9 INNOVASJON OG INFRASTRUKTUR	Industri, innovasjon og infrastruktur Bygge solid infrastruktur og fremje inkluderande og berekraftig industrialisering og innovasjon	<ul style="list-style-type: none"> ○ Avsett midlar med mål om at alle i Fjaler skal ha Fiber ila 2021 ○ Forprosjekt infrastruktur på lutelandet ○ Kommuneplanen sin arealdel
 10 MINDRE ULIKHET	Mindre ulikskap Redusere ulikskap i og mellom land	<ul style="list-style-type: none"> ○ folkehelsarbeid
 11 BEREKRAFTIGE BYAR OG SAMFUNN	Berekraftige byar og lokalsamfunn Gjere byar og lokalsmafunn inkluderande, trygge robuste og berekraftige	<ul style="list-style-type: none"> ○ Aktiv på dag for eldre ○ DigiDeg ○ Satsing på velferdsteknologi ○ Lokal transportordning for ungdom ○ Merkurprogram på hellevik ○ Bustad sosial handlingsplan ○ Kommuneplanen sin arealdel ○ Kulturminneplan ○ Overordna Ros analyseberedskap ○ Stiprosjekt ○ Bua og frivilligsentral ○ Kommunedelplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet

	Ansvarleg forbruk og produksjon Sikre berekraftig forbruks- og produksjonsmønstre	<ul style="list-style-type: none"> ○ Berekraftig utvikling inn som tema i skulen* - Kunnskapsløftet 2020 ○ Rammeplan for barnehagar
	Stoppe klimaendringane Handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringar og konsekvensane av dei	<ul style="list-style-type: none"> ○ Utarbeiding av ny klima- og miljøplan ○ Utfasing av fossile bilar ○ Utskifting til ledbelysning inne og ute ○ Fornyng av varmekjelder
	Livet i havet Bevare og bruke havet og marine ressursar på ein måte som fremjar berekraftig utvikling	<ul style="list-style-type: none"> ○ Marin opprydding –med i prosjekt «Rydd norge vestland» ○ Marint vern Dalsfjorden ○ Strandryddedag - skule
	Livet på land Beskytte, gjenopprette og fremje berekraftig bruk av økosysteme, sikre bærekraftig skogforvaltning, bekjemp ørkenspreiin, stoppe og reversere landforringelse i tillegg til å stoppe tap av artsmangfold	<ul style="list-style-type: none"> ○ Kommunedelplan for naturmangfold ○ Plan for Flekke og guddalsvassdraget
	Fred, rettferd og vefungerande institusjonar Fremje fredelege og inkluderande samfunn for å sikre berekraftig utvikling, syte for tilgang til rettsvern for alle og byggje velfungerande, ansvarlege og inkluderande institusjonar på alle nivå	<ul style="list-style-type: none"> ○ Handlingsplan mot vald i nære relasjonar
	Samarbeid for å nå måla Styrke verkemidla som treng for å gjennomføre arbeidet og fornye globale partnerskar for berekraftig utvikling	<ul style="list-style-type: none"> ○ Frivilligsentral med volontørordninga ○ Tverrfagleg samarbeid ○ Eldreråd

* Nye læreplanar for skule – kunnskapsløftet 2020 er berekraftig utvikling ein viktig del. Frå overordna del;

Berekraftig utvikling som tverrfagleg tema i skulen skal leggje til rette for at elevane kan forstå grunnleggjande dilemma og utviklingstrekk i samfunnet og korleis dei kan handterast. Berekraftig utvikling handlar om å verne om livet på jorda og ta vare på behova til menneske som lever i dag, utan å øydeleggje moglegheitene framtidige generasjonar har til å dekkje sine behov. Ei berekraftig utvikling byggjer på forståinga av samanhengen mellom sosiale, økonomiske og miljømessige forhold. Levesettet og ressursbruken til menneska har konsekvensar lokalt, regionalt og globalt.

Skulane i Fjaler har dette som ein viktig del av planlegginga framover og nokre er allereie tungt inne i dette arbeidet.

Punktvis

- Turar og leik i nærmiljøet, lærer om planter og småkryp.
- Lære om nærområdet og lokalhistoria
- Rydder etter oss når vi har gått på tur, tek med oss boss.
- Sorterer boss.
- Sår frø, set poteter
- Lære å nytte naturressursar, m.a.hjorteprosjekt, fiskeprosjekt
- Samarbeid på tvers av alder

Fjaler kommune økonomiplan 2021-2024

- **Fokus på fysisk aktivitet og mykje uteaktivitet**
- **Strandryddedagar**
- **Ryddedagar i grendene**
- **Redusert foreldrebetaling barnehage og sfo for familiær**
- **Miljøkoordinatorar på 2 skular**

4 Økonomiske råmer og finansielle tilhøve

4.1 Inntekts-og formuesskatt, eigedomsskatt og rammetilskot frå staten

Anslag skatteinntekter	88 777 337
+	
Totalt rammetilskot	124 843 000
+	
Anslag frie inntekter	213 620 337

Inntekts- og formueskatt

Skatteinntektene, inkludert inntektsutjamninga er estimert til 88 777 337 i 2020. Ettersom skatteinntektene 2020 ikkje er kjent før i januar 2021 er det gjort eit anslag for nivået på skatteinntektene i 2021. I anslager er det teke utgangspunkt i nivået på skatteinntektene i 2019. For den enkelte kommune er skatteanslaget for 2021 deretter framskrevet i tråd med veksten i det samla skatteanslaget. Det betyr at det er føresett ein lik skattevekst per innbyggjar, med fordeling som i 2019.

Etter kvart som skattetala føreligg vert skatteinntektene omfordelt mellom kommunar for å utjamne forskjellar

Rammetilskot

Slik vert det samla rammetilskotet berekna

	69 777 498	69 682 000	68 940 000
Omfordeling:			
Utgiftsutjamning	46 755 940	46 830 000	43 614 000
Korreksjon for elevar i statlege og private skular	1 863 573	1 666 000	1 470 000
Tilskot med særskilt fordeling	827 000	1 508 000	948 000
Inntektsgarantiordninga (INGAR)	-106 426	-150 000	856 000
Regionalpolitiske tilskot:			
Distriktstilskot Sør- Norge	4 225 000	4 114 000	3 990 000
Skjønsmidlar	1 500 000	1 600 000	1 700 000
Totalt rammetilskot	124 843 000	125 250 000	121 518 000

Fjaler kommune økonomiplan 2021-2024

Innbyggjartilskot:

Innbyggjartilskotet vert først fordelt med eit likt beløp pr innbyggjar. For 2021 er dette berekna til å vere kr 24 761

Korreksjon for elevar i statlege og private skular:

Enkelte kommunar har elevar i statlege og private grunnskular. Trekkordninga gjer at desse kommunane vert trekt eit gitt beløp per elev som dei yt grunnskuletenester til. Summen av trekk frå kommunar med elevar i statlege og private skular vert fordelt ut att til alle kommunane i landet etter kommunen sin del av berekna utgiftsbehov (kostnadsnøkkelen).

For Fjaler kommune vert dette utslaget:

Trekk for elever i statlege og private skular	0
+ Landssum fordelt etter kostnadsnøkkelen	1 863 573
= Omfordeling statlege og private skular	1 863 573

Tilskot med særskilt fordelig:

Nokre einskilde saker vert ikkje fordelt etter inntektssystemet sine ordinære kriterier, men vert gjeve i ei særskild fordeling.

Saker med særskild fordeling for Fjaler kommune i 2021 er :

Sak	Fordeling beløp
Helsestasjon/ Skulehelsetenesta	580 000
Lærartettleik	171 000
Habilitering og avlastning	76 000
Sum tilskot med særskilt fordeling	827 000

Inntektsgarantiordninga (INGAR)

Dette tilskotet skjermar kommunar mot brå nedgang i rammetilskotet frå eit år til eit anna. Tilskotet fungerer slik at det tek lang tid før større endringar får fullt gjennomslag i inntektssystemet, medan det tek kortare tid for mindre endringar. Sidan INGAR er ei ordning for omfordeling, er alle kommunane med på å finansiere tilskotet med eit likt beløp pr. innbyggjar. Ingen kommune skal ha ei vekst i rammetilskotet frå eitt år til det neste som er lågare enn 400 kroner under veksten på landsbasis, målt i kroner per innbyggjar.

Veksten i rammetilskotet frå 2020 til 2021 er på landsbasis -145 kroner per innbyggjar. Det betyr at at kommunar som har ein vekst i rammetilskotet som er lågare enn -545 kroner pr innbyggjar, vil bli kompensert opp til denne vekstgrensa

Fjaler kommune sin vekst i rammetilskotet frå 2020 til 2021 er 234 kroner per innbyggjar, og kommunen får difor 0 kroner per innbyggjar gjennom inntektsgarantiordninga.

Alle kommunar er med å finansiere inntektsgarantiordninga og vert trekt med eit likt beløp pr. innbyggjar. For 2021 er trekket på kr -38 kroner pr innbyggjar.

Fjaler kommune økonomiplan 2021-2024

Skjønsmidlar

Skjønsmidlar vert nytta for å kompensere kommunar for spesielle lokale tilhøve som ikkje vert fanga opp i den faste delen av inntektssystemet. Skjønsmidlane er for 2021 sett til kr 1 025 000 000 for alle kommunane i Noreg. Fjaler kommune får for 2021 eit skjønstilskot på kr 1 500 000, dette er ein reduksjon i høve 2020 på kr 100 000.

Tildelinga skjer fylkesvis, det vil sei at det er fylkesmannen som tildeler til kommunane.

Tal i heile tusen

År	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Beløp	3 100	3 100	2 300	1 700	1 600	1 500

Utgiftsutjamning

Gjennom utgiftsutjamning vert rammetilskotet til dei kommunane som er lette å drive redusert, og dei relativt sett tungdrivne får ekstra overføringer. Dette vert gjort gjennom berekning av ein behovsindeks. Tabellen under syner kva faktorar som er med, og utrekninga av behovsindekksen for Fjaler kommune. Bak kriteria i tabellen ser vi verdien på kriterieindeksen. Der verdien er på venstre side av streken ligg vi under gjennomsnittet for landet, medan der vi ligg på høgre sida er vi over gjennomsnittet for landet. Fjaler kommune har for 2021 ein samla behovsindeks på 1,2946, noko som betyr at kommunen er 29,46 % meir tungdriven/kostnadskrevjande enn snittet av kommunane i Noreg.

Fjaler kommune økonomiplan 2021-2024

Kriterium	Vekt	Kriterieindeks	
<u>Innbyggere 0-1 år</u>	0,0055	0,8682	
<u>Innbyggere 2-5 år</u>	0,1363	0,9002	
<u>Innbyggere 6-15 år</u>	0,2628		1,0735
<u>Innbyggere 16-22 år</u>	0,0231		1,4774
<u>Innbyggere 23-66 år</u>	0,1054	0,8368	
<u>Innbyggere 67-79 år</u>	0,0572		1,3192
<u>Innbyggere 80-89 år</u>	0,0781		1,4467
<u>Innbyggere 90 år og over</u>	0,0393		1,0394
<u>Landbrukskriterium</u>	0,0021		4,8192
<u>Reiseavstand til nærmeste sonesenter</u>	0,01		3,1515
<u>Reiseavstand til nærmeste nabokrets</u>	0,01		2,8315
<u>Gradert basiskriterium</u>	0,016		6,2853
<u>Innvandrere 6-15 år</u>	0,007		1,1499
<u>Dødelighet</u>	0,0464		1,1777
<u>Barn 0-15 år med enslig forsørger</u>	0,0167	0,7071	
<u>Lavinntektskriteriet</u>	0,0105	0,9693	
<u>Uføre 18-49 år</u>	0,0063	0,7912	
<u>Flyktninger uten integreringsstønad</u>	0,0082	0,0979	
<u>Oppphopningsindeks</u>	0,0093	0,1480	
<u>Psykisk utviklingshemmede 16 år og over</u>	0,0497		3,1982
<u>Ikke-gifte 67 år og over</u>	0,0464		1,3438
<u>Barn 1 år uten kontantstøtte</u>	0,0166		1,2071
<u>Innbyggere med høyere utdanning</u>	0,0182	0,8456	
<u>Aleneboende 30-66 år</u>	0,0189	0,7573	

Eigedomsskatt

Eigedomsskatt er ein kommunal skatt som vert skriven ut i samsvar med lov om eigedomsskatt til kommunane, samt vedtekter godkjent av kommunestyret.

Eigedomsskatt vart innført for alle eigedomar i Fjaler kommune med verknad frå 2011

Eigedomsskatt	2020	2021	2022	2023
Hus, hytter og ubebygd grunn	5 158	5 658	5 658	5 658
Næring, verk og bruk	2 196	5 196	5 196	5 196
Sum	7 354	10 854	10 854	10 854

I budsjettframlegget er satsen for næring sett til 7 promille, dette er uendra frå 2020. På hus og hytter er satsen redusert frå 5 til 4 promille. Dette er føringar som gjort sentralt og som ligg i framlegg til statsbudsjett for 2021. Dette er ei ytterlager innskrenking som reduserer kommunane si friheit til å utnytte sitt eige inntektpotensial.

I 2019 gjorde Stortinget vedtak om å fjerne kommunane sin moglegheit til å skrive ut eigedomsskatt på verk og bruk. Endringa inneber at produksjonsutstyr og installasjonar ikkje lenger skal reknast med i grunnlaget for utrekning av eigedomsskatt.

Endringa omfattar ikkje kraftindustri.

Dei vedtok ei nedtrapping på 5 år slik at kommunane får tid til å omstille seg. Eigedomsskatten på verk og bruk (med unntak av kraft) er difor redusert med 20% årleg i planperioden. Samla sett fører dette til ein reduksjon i inntekta på kr 0,27 mill. kr for Fjaler kommune.

For inntektsåret 2021 blir det gjennomført ei kontortaksering der vi justerer alle takstar opp med 10%. I løpet av året blir det gjennomført ei allmenn taksering av eigedomane, då er det 10 år sidan vi innførte eigedomsskatt. Det er lagt inn ein auke i inntektene på kr 0,5 mill frå 2022 som ein konsekvens av dette.

5. Oppvekst

5.1

Oppvekst

- Maksimalpris barnehage auka med 95 kr/mnd
- Redusert foreldrebetaling SFO makspris målt opp mot inntekt, utvida til 1.-4. trinn
- Regional ordning for kompetanseutvikling barnehagar (rekomp)
- Desentralisert ordning for kompetanseutvikling i skulen (dekomp)
- Nye læreplanar skule – Kunnskapsløftet 2020
- Vidareutdanning lærarar og vidareutdanning barnehagelærarar i regi av Utdanningsdirektoratet.
- Barnehageane får ei aktivitetsplikt som skal sikre alle barn eit trygt og godt barnehagemiljø (Nytt i Barnehagelova)
- Inkluderande barnehage- og skulemiljø. Nasjonal satsing i regi av Utdanningsdirektoratet der Fjaler er med.

Flyktningtenesta

- Fjaler er oppmoda om å ta i mot 10 nye flyktningar i 2021
- Ny integreringslov 2021

5.2 Rådmannen sitt budsjettframlegg

Sektor	R 2019	B 2020	2021	2022	2023	2024
	76 014	73 589	73 051	71 714	71 639	71 639

Etter 1. framlegg frå einingane er det lagt inn fleire større og mindre salderingstiltak. Nokre tiltak hadde liten innverknad på tenestetilbodet, m.a. den største innsparinga på Flekke skule, der utgangspunktet for 1. utkast var 4-delt skule, medan det slik elevtala er no vert 3-delning. Det er òg nedgang i fødselstala i Dingemoen krins. Dette fører til at Yksnebjør barnehage må ta ned drifta i fohold til dei seinare åra.

Tiltaket som er det vanskelegaste, og som påverkar barn og unge mest er å flytte ungdomstrinnet på Våge til Dale. For elevane det gjeld fører det til ekstra lang skuleveg, for nokre inntil 1 time kvar veg. I eit kalenderår så kan det vere over 1 million å spare, men dette er usikkert, då det enkelte år fører til ekstra klassedeling i Dale. Ei anna utfordring er at det vil bli trangt i klasseromma i ungdomsskuledelen.

Andre usikre faktorar er ressursar som går til spesialpedagogiske tiltak i barnehage og skule. Her viser det seg at det av og til er vanskeleg å sjå 1 år fram i tid i forhold til ressursbehov. Vi har lagt inn ei innsparing der frå hausten-21, då mest på Dingemoen og Fjaler ungdomsskule.

Kulturskulen er lagt inn med 0,9% av nettoramme. Det er det same som vi brukte sist år, og som òg er det same som kostragruppa har. I forslag til nye vedtekter som var kommunestyresak tidlegare i år var det lagt inn 1,0% av nettoramme. 1,0% vart då avvist av kommunestyret.

Det er fortsatt eit stort vedlikehaldsbehov på Flekke skule og på Våge skule. I Flekke er det særleg areal til kontorarbeidsplassar for tilsette og garderobefasilitetar det er behov for. På Våge er det diverse type utbetringar.

I Flyktningtenesta har vi lagt inn i budsjettet at vi tek i mot 10 nye flyktningar i 2021. Men dette vert ei sak til kommunestyremøtet 17. desember. I 2020 ventar vi på 6 nye. Om dei ikkje kjem i år, får vi ikkje overført det talet til 2021.

5.3 Nye tiltak som er lagt inn i planperioden

- Ny 1-10 skule i Dale. Ny leiingsstruktur.
- Felles leiing Våge skule- og barnehage
- IKT – elevmaskiner
- 10 nye flyktninger i 2021

5.4 Tiltak som ikkje er lagt inn i planperioden

Eining	Tiltak	Kostnad
Flekke skule og b.hage	Ekstra grupperom, personalarbeidsplassar, toalett/garderobe*	
Våge skule	Diverse utbetringar bygg*	
Våge skule	Klatrepark	250 000
Våge skule	Skifte av dekke i ballbinge (2022)	50 000
Uteområde	Grusbane 30x50	80 000
Dingemoen	Kunstgras på ballbane 30x50	950 000
	Miljøvenleg kunstgras 30x50	1 035 000

*Det vert arbeidd med å lage tilstandrapport på kvart bygg, dette skal danne grunnlag for framtidige investeringar.

6 Helse og Omsorg

6.1 Nye nasjonale satsingar, føringar og målsetjingar

- Opptrappingsplan for barn og unges psykiske helse – midlane kjem som ein del av veksten i dei frie inntektene
- Handlingsplanen for allmennlegetjenesten styrker fastlegeordningen
- Satsing på helsestasjon og skulehelseteneste blir vidareført.
- Ressurskrevjande tenester:
- Innslagspunktet aukar til kr 1 430 000 – ein auke på kr 46 000 utover lønsvekst per brukar. Uendra kompensasjonsgrad på 80%.
- Satsing på fleire og betre heildøgnsplassar i sjukeheim eller omsorgsbustader
- Satsing på digitalisering i helse og omsorgstenesta

6.2 Rådmannen sitt budsjettframlegg

Det siste året har helse og omsorg jobba med å implementere ny organisering. Helse og omsorg består av fylgjande tenester: fellesstenester, heimetenester, sjukeheim, miljøtenester, helsetenester, barnevern og NAV.

Dei ulike einingane skal yte forsvarleg og individuell tilpassa tenester til barn, unge og voksne ut frå gjeldande lovverk.

Sektor	R 2019	B 2020	2021	2022	2023	2024
Helse og omsorg	Anna organisering	107 740	111 620	110 640	110 640	110 640

I fleire av einingane har behovet endra seg. Det er behova som styrer tenestene våre og desse er i kontinuerleg endring. Tal pasientar/brukarar er stadig i endring og det er mange uføresette moment i budsjettet.

Helse og omsorg har ein auke i budsjettet frå førre år.

Hovudårsakene er:

- Ressurskrevjande brukar på sjukeheim og miljøteneste
- Ekstra innleige av privat firma
- Auke i tal pasientar sjukeheim
- Auka behov for heimetenester utanfor sentrum
- Legetenester har dei siste åra hatt stor auke i utgifter. Dette er grunna avtaler med eksterne, koronasituasjon og auka lønskostnade

6.3 Tiltak som er lagt inn i planperioden

Fellessteneste har slått saman to stillingar som var skissert i ny organisering. Dette gjeld stillingane innan velferdsteknologi og fagutvikling. Dette er gjort for å redusere budsjettet.

Heimetenesta har auke i søknader om helsehjelp utanfor sentrum. Dette fører til auka arbeidsmengde spesielt på kveld og helg. For at søkerar skal kunne få den helsehjelpa dei har krav/vedtak på, og for å unngå sjukeheimsinnlegging må ein auke bemanning på kveld. Dette gjer ein ved å samarbeide med helsetenestene ved psykisk helse. Difor svært låg auke i kostnader.

Sjukeheimen har lagt inn ekstra innleige av personal på begge avdelinger på grunn av ressurskrevjande brukarar og høgt tal pasientar på avdeling. Grunnbemanninga på korttidsopphald er berekna til 11 pasientar, men ut frå prognose trur vi at det vert 15 pasientar på denne avdelinga i 2021. Ein ynskjer ei høgre bemanning, men grunna salderingar i budsjettet har ein ikkje lagt opp til ei fast høgre bemanning, men ein har auke ekstravaktbudsjettet slik at ein har høve til å leige inn i nokre tilfelle.

Miljøtenesta har ein del uklare moment som kan føre til auke av kostnader. Det er ein auke i tenestene til barn og unge.

Helseneste har ein stor auke i budsjettet frå førre år.

Fysio/ergo har liten endring.

Helsestasjonen har auke i kostnader grunna vakanse førre år og oppgradering av epj-systemet. Ny skule på Dingemoen skal ha eige kontor, men grunna salderingar har ein valt å utsetje ulike innkjøp av medisinsk utstyr og inventar.

Legekontoret har stor auke i kostnader grunna ulike årsaker. Koronasituasjonen har ført til ein del ekstra kostnader på både kort og lang sikt. Program for videokonsultasjon, garantiøn til leger, leige av brakke til smittetesting og smitteoppsporingsverktøy er døme på dette. Det er behov for oppgradering av medisinsk utstyr og inventar. Kompetanseauke blant tilsette i ekspedisjonen vert truleg lovpålagt og noko ein må prioritere. Budsjettet på legekontoret har vert underbudsjettet på fleire områder, blant anna kompensasjon og tilskot, samt innført eit nytt tillegg (knekktilegg).

Psykisk helse har ein reduksjon og bistår difor heimetenestene.

Psykolog og ruskoordinator vart tilsett sommaren 2020 og blir utgiftsført for heile 2021. 80 % av stilling til ruskoordinator vert dekkja gjennom rusmidlar. Psykolog vart lovpålagt frå 2020. Det er ikkje høve til å søkje om midlar her då tilskot er ein del av rammetilskotet.

Barnevern har ein reduksjon frå førre års budsjett. Dette er i hovudsak grunna reduksjon i kostnader knytt til enkelte tiltak. Barnevern har behov for å auke bemanninga med ei halv stilling. Eininga har pr. i dag ei ledig 50 % stilling. Det er vanskeleg å rekruttere fagfolk til 50 % stilling, men grunna salderingar har ein ikkje lagt inn ressursar til auke i stilling. Jf barnevernreforma som vert sett i verk i 2022 er det behov for tenesta å sikre at vi har nok kompetanse for å ivareta nye oppgåver. I tillegg sit leiar pr. i dag med sakshandsaming, noko som fører til at leiar i liten grad kan prioritere leiaroppgåver.

NAV har ein auke på ekstravaktbudsjettet grunna for lite ressursar til oppgåveløysing, men har ikkje auka budsjettet over lønsauke totalt.

6.4 Tiltak som ikkje er lagt inn i planperioden

Eining	Tiltak	Kostnad (tusen)
HAFS barnevernteneste	Leasingbil	50
NAV Fjaler	Ekstra stillingsressurs til sakshandsaming startlån, bustadttilskot og økonomisk rettleiing/gjeldssaker. NAV Fjaler har fått nye oppgåver frå 2020, utan å få tilført ressursar, i tillegg er det auke i tal personar som har krav på tenester etter Lov om sosiale tenester i NAV § 17 – råd og rettleiing.	600
Fellesteneste	Fullstendige stillingar innan velferdsteknologi og fagutvikling	600

7 Tekniske tenester

7.1 Nye nasjonale satsingar, føringar og målsetjingar

7.2 Rådmannen sitt budsjettframlegg

Sektor	R 2019	B 2020	2021	2022	2023	2024
Teknisk	11476	15517	16198	16 198	16 198	15 723

Nytt for rekneskapsåret 2020 er at tidlegare ansvarsområde 600 teknisk no er splitta i 4 ulike ansvarsområder:

- 600 Kommunalsjef teknisk
- 601 Reinhald
- 602 Teknisk drift
- 603 Sjølvkostområda teknisk

Dette for å samle drift og vedlikehaldsutgifter på eit området noko som vil gje ein betre oversikt over samla utgifter for dei ulike områda som igjen vil gje betre mogelegheit for styring undervegs. Utgiftene blir og direkteført på riktig område og ein unngår store fordelingar av utgifter ved tertial og årsavslutning. Budsjetta til reinhald og drift er flytta frå einingane og over på dei nye ansvarsområdasom gjev ein samla auke i budsjett for heile teknisk samanlikna med tidlegare år.

Det er planlagt gjennomføring av kurs for dei faste reinhaldarane i ergonomi og reinhaldsteknikk som eit tiltak for å heve fagkompetansen samt å forebygge og redusere sjukefråværet. Kurset er på 100 timer pr tilsett og vil foregå over ein periode på 1 år. Dette medfører samla auka utgifter til vikar på kr 200 000 som ein ikkje kan dekke innanfor tildelt ramme. Budsjettframlegget er difor lagt fram med ei overskridning på kr 200 000.

Auka kostnad til vegvedlikehald som følgje av opptak av nye kommunale vegar er lagt inn som ekstra kostnad ut over tildelt ramme. Det er pr oktober 2020 fatta vedtak om opptak av totalt 19 vegar og desse gjev ein auka driftskostnad på kr 573 183. Desse kostnadane er lagt inn som overskridning på tildelt ramme på ansvar 602, teknisk drift. Inntekter for brøyteabonnement er vesentleg mindre enn budsjettet noko som medfører at totalramma for vegbudsjettet ikkje aukar tilsvarannde auka driftskostnad. Fleire av vegane vil vere klar til overtaking innan utgangen av 2020 og resten iløpet av 2021. Vegbudsjettet er og redusert over dei siste åra noko som gjer at vedlikehaldet er redusert til eit minimum. Vegane som vart asfaltiert i 2020 kan samtidig lette vedlikehaldskostnadane dei neste åra.

Fjaler kommune nyttar EnviDan sitt verktøy Momentum Selvkost Kommune til berekning av sjølvkost for områda vatn og avløp, feiring, byggesak, plan og oppmåling. Dette gjev god oversikt og sikrar fastsetting av gebyr i henhold til sjølvkostprinsippet. Vatn, avløp og feiring ligg under ansvar 603, mendaan plan, byggesak og oppmåling ligg under ansvar 600.

7.3 Tiltak som er lagt inn i planperioden

Kurs i ergonomi og reinhaldsteknikk

Auka vedlikehaldskostnad for drift av kommunale vegar

7.4 Tiltak som ikke er lagt inn i planperioden

Eining	Tiltak	Kostnad
Teknisk drift	Etterslep vedlikehald av kommunale bygg	500 000 pr år

Fjaler kommune nyttar lite av driftsbudsjettet til vedlikehald. Budsjettet ramme dekker ikke behov for vedlikehald og etterslepet vert stadig større. Dette medførere at det på sikt vert behov for større rehabilitering grunna lite vedlikehald.

8 Fellestenester, administrasjon, landbruk og kultur

8.1 Nye nasjonale satsingar, føringar og målsetjingar

- Tilskotet til frivilligentralar vert utlemma av ramma og går tilbake til å vere eit øyremerka tilskot
- Heilårseffekt av statleggjering av skatteoppkrevjarfunksjonen
- Tilskot til andre livssyns- og tru-samfunn blir statleggjort

8.2 Rådmannen sitt budsjettframlegg

Sektor	R 2019	B 2020	2021	2022	2023	2024
Fellestenester	25 137	18 938	16 700	17 531	16 474	16 650

1 framlegg til budsjett viste eit innmeldt behov på kr 20,8 mill. Tenesteområd er i 2020 saldert ned med kr 1,992 mill. I tillegg er innsparing på pensjonsreglement og pensjon lagt inn under Rådmannen. Desse blir fordelt ut på einingane når vi har meir grunnlag.

Endringane som blir gjort får ikkje store konsekvensar for tenestetilbodet, vil difor vurdere dette til å vere eit ansvarleg budsjett for 2021. Det største utfordringa er korleis koronasituasjonen utviklar seg i 2021, det vi ser er at dette tar opp mykje tid og ressursar som vi helst skulle nytt til å få utført andre arbeidsoppgåver. Av arbeidsoppgåver som er forseinka grunna korona kan nemnast

- Beredskapsplan
- Delegasjonsreglement
- Finansreglement
- Arbeid med innkjøp

8.3 Tiltak som er lagt inn i planperioden

- Det er lagt inn ei årleg utgift over 3 år til felles Geopark i HAFS som fordeler seg slik

○ 2021	○ 2022	○ 2023
○ 155 000	○ 221 000	○ 276 000
- Det er lagt inn kr 200 000 årleg i planperioden til avlevering av eldre arkivmateriale til fylkesarkivet for digitalisering. Dette er viktig med omsyn til å ta vare på arkivet, men vil og gje ein effektiviseringsgevinst på drift
- Det er tilsett ein ny på Landbruk etter at Hyllestad har kome inn i samarbeidet
- Det er lagt inn utgifter til stortingsval i 2021
- Folkehelsekoordinator skal ha permisjon i 2021 – denne stilling vil bli ståande vakant til ho er tilbake i 2022

8.4 Tiltak som ikkje er lagt inn i planperioden

Eining	Tiltak	Kostnad
500 kultur	Støtte til frivillige lag/organsiasjonar og gode føremål	100 000
500 kultur	Støtte til orn for å delta på fritidsaktivitetar	20 000
500 kultur	Medlemsavgift i foreninga «Kystkultur.no»	10 000
800 investering	Nytt dekk på kunsgrasbana i 2022	2 500 000

I Komité for oppvekst, flyktningetenesta og kultur hadde kulturleiar oppe eit notat februar 2020 som handla om korleis ein handsamar søknadar til ulike gode føremål. Kulturkontoret opplever at det er litt tilfeldig korleis slike søknadar vert handsama og ein har ingen retningslinjer og i prinsippet ingen midlar. Men likevel får nokon søknadar midlar dersom dei går rett til politisk behandling. Komiteen oppfordra kulturleiar å synleggjere behovet for ein pott med pengar som kan vera søkbare for lag/organisasjonar og andre med gode føremål til glede for Fjalersamfunnet. Dersom ein finn midlar for dette i 2021 så må det lagast retningslinjer.

Det vert lagt fram ei sak om Fritidskortet og komunen har fokus på at alle skal kunne delta på minst ei fritidsaktivitet. Økonomi kan vera ei barriere for å delta og ein pott på 20 000 kan gjøre til at vi kan støtte frivillige organisasjonar slik at alle som ynskjer kan vera med på fritidsaktiviter. Dette kan vera kontingent, men det kan også vera støtte til transport og deltakaravgift på samlingar og turneringar. Det skal også søkjast eksterne midlar, men ein pott på 20 000 hadde vore ei sikring av at tiltaket kan starte tidleg på året.

Fjaler kommune vart med i kyskultur.no i 2019. Det var då snakk om ei eingongsavgift for å verte medlem. Det er no bestemt at dei ynskjer ein årleg kontingen. Denne er 10 000 i året for Fjaler sin del. Kystkultur.no har inngått eit samarbeid med Schibsted og vil bruka medlemskontingenen til å driva digital marknadsføring av kystkulturarrangement.

Det er kome innspel frå Driftsselskapet at dei ynskjer å byte kuntgrasdekke på Dingemoen i 2022. Dette har ein estimert kostnad på kr 2,5 mill. Vi har valt å ikkje prioritere denne investeringa med bakgrunn i tilstandsrapporten som er utarbeidd. I tillegg vil nok ny kaldhall avlaste bruken noko – spesielt på vinteren. Då kan ein unngå snørydding på bana – noko som slit mykje.

9 Saldering

9.1 Salderingsbudsjett

Tiltak	Sektor	2021	2022	2023	2024
Alle					
Justere lønsauken	Alle	-1 053	-1 053	-1 053	-1 053
Revisjon av permisjonsreglementet	Alle	-200	-200	-200	-200
Pensjon SPK inkl. arbeidsgjevaravgift	Alle	-442	-442	-442	-442
Pensjon KLP	Alle	-1 432	-1 432	-1 432	-1 432
Sum		-3 127	-3 127	-3 127	-3 127
Rådmann, kultur og LAF					
Øyremerking av tilskot frivilligsentralen	500	-430	-430	-430	-430
Kulturmhus	500	-75	-75	-75	-75
Aktivisering eldre og funksjonshemma	500	-20	-20	-20	-20
Tursti	500	-15	-15	-15	-15
Aktivitetstilbod barn og unge	500	-40	-40	-40	-40
Interkommunal arbeidsgjevarkontroll	100	-230	-230	-230	-230
Revisjon	100	-45	-45	-45	-45
Regional-og Geopark i HAFS	100	155	221	276	
Breiband	100	-350	-350	-350	-350
Tilskot til andre trusamfunn	100	-80	-80	-80	-80
Beredskapshus leige HF	100			-660	-660
Folkehelsekoordinator	100		705	705	705
Vakant stilling 2 mnd LAF	650	-60			
Oppretting feil LAF	650	-295	-295	-295	-295
Redsjon LAF	650	-352	-352	-352	-352
Sum Fellesstenester		-1 837	-1 006	-1 611	-1 887
Helse og omsorg					
Flytte brukar til øyra	Helse		-1 000	-1 000	-1 000
Omgjering av tenester	400	-270	-270	-270	-270
Konsulentenester	400	-50	-50	-50	-50
Reduksjon i omsorgsløn	400	-45	-45	-45	-45
Redusere helgestilling	403	-245	-245	-245	-245
Overføring stat	404	-20			
lisensar	404	-15	-15	-15	-15
Køyregodtgjersel	404	-10	-10	-10	-10
Inventar og utstyr	404	-30	-30	-30	-30
Barnevern - redusere stilling med 5%	405	-65	-65	-65	-65
Redusere ei seinvakt i heimetenesta	401	-779	-779	-779	-779
Reduksjon i dasentertilbod til heimebuande	402	-200	-200	-200	-200
Miljøtenesta - redusere 2 dagvakter	403	-297	-297	-297	-297
Inventar fysio	404	-10	-10	-10	-10
Reduskjon i vakter ved vakanse	404	-175	-175	-175	-175
Reduksjon vikar ved permisjon	404	-186	-186	-186	-186
Reduksjon i vakarutgifter	404	-50	-50	-50	-50

Fjaler kommune økonomiplan 2021-2024

Legekontor inventar	404	-10	-10	-10	-10
Leasing av celleteljar	404	-50	-50	-50	-50
Legekontor redusjon i årsverk	404	-30	-30	-30	-30
Redusjon i kvp	406	-80	-80	-80	-80
Redusjon ekstrahjelp sjukeheim	402	-307	-307	-307	-307
Redusjon bemanning sjukeheim	402	-465	-465	-465	-465
Sum Helse og omsorg		-3 389	-4 369	-4 369	-4 369
Oppvekst					
Justere pensjonssats private bhg	200	0	-75	-150	-150
Auka foreldrebetaling barnehage	fleire	-65	-65	-65	-65
3 deling flekke	211	-386	-918	-918	-918
Ungdomsskuletrinnet våge til Dale	214	-500	-1 200	-1 200	-1 200
Felles leiar Våge	214/272	-90	-200	-200	-200
Redusjon stilling Dingemone	210	-500	-500	-500	-500
Inventar på Flekke	211	-100	-100	-100	-100
Dingemoen Fus driftskostnader bygg	210/215	-200	-200	-200	-200
Yksnejør Barnehage haust	270	-300	-300	-300	-300
Klassedeling FUS Vaksenopplæring	215	-250	-250	-250	-250
Uke foreldrebetaling SFO	210	-30	-30	-30	-30
Vakant stilling ppt logoped tom august	260	-80			
Justert tilskot Private bhg	200	-300	-300	-300	-300
Redusjon flyktningtenesta	350	-25	-25	-25	-25
Sum oppvekst		-2 826	-4 163	-4 238	-4 238
Teknisk					
Sjølvkost på byggesak	600	-100	-100	-100	-100
20% stilling Investering	600	-135	-135	-135	-135
5% stilling til investering	600	-40	-40	-40	-40
Alle gebyrområde	600	-332	-332	-332	-332
VAR inntekter finansiering tiltak i investering	600				-475
Sum Teknisk		-607	-607	-607	-1 082
Finsielle føremål					
Eigedomsskatt på vndparken	900		-3 000	-3 000	-3 000
Havbruksfond	900		-2 500	-300	-2 500
Årleg produksjonsavgift havbruk	900		-1 480	-1 480	-1 480
Kontorjustering Eigedomsskatt 10%	900	-903	-903	-903	-903
Ny taksering eigedomsskatt	900		-500	-500	-500
Skatt	900	-100	-100	-100	-100
Renter	900		153	1 179	1 590
Avdrag	900		1 931	1 998	2 116
Utbyte SFE	900		-700	-700	-700
Ekstra inntekter korona	900	-2 800			
Bruk av flyktningfond	900	-1 000			
Bruk / avsetnad av diposisjonsfond	900	-1 107	2 675	62	2 484
Sum tiltak sektor		-5 910	-4 424	-3 744	-2 993

Fjaler kommune økonomiplan 2021-2024

Underbalanse		17 696	17 696	17 696	17 696
Sum tiltak sektor		-17 696	-17 696	-17 696	-17 696
Balanse		0	0	0	0

10 Investeringsprogram

10.1 Investeringsprogram

Investeringsprogram 2021-2024

Prosjekt	2021	2022	2023	2024
Veg og anna infrastruktur				
Asfaltering kommunale vegar			4 000	
Bruer og vefsikring	300	300	300	300
Trafikktryggingstiltak		300	300	300
Gatelys Hatledalen			800	
Gatelys Bjergelia			600	
Gatelys Elvesti	300			
Utbygging tele og breiband	3 500			
Byggeklare tomter	2 500			
Sum	6 600	1 200	5 400	600
Vatn og avlaup - sjølvkost				
Overvakingssystem Hatledalen	100			
Rehabilitering av vannpumpestasjon på dalsåsen		350		
Høgdebasseng Longehogen	500	5 000	5 000	
	600	5 350	5 000	0
Kommunale formålsbygg				
Beredskapsbygg	32 500	30 000		
Dingemoen skule	63 000			
Fjalerhuset - Brannsikring		1 500		
Kommunale bygg oppgradering	1 500	1 500	1 500	1 500
Ommbygging Øyra	700			
Sum	97 700	33 000	1 500	1 500
Kommunale Bygg				
Tettstadprosjekt Dale		3 500		
Sum	0	3 500	0	0
IKT				
Acos byggesak	170			
Fornying klassesett pc	700	500	500	
Sum	870	500	500	0
Kyrkje og Kultur				
Gravplass Detaljregulering og prosjektering	1 000			
Guddal kyrkje vindauge				300
Dale Kyrkje	600	300	300	
Flombelysning på kunstgrasbana Dingemoen stadion	500			
Sum	2 100	300	300	300
Utstyr				
Brannvern - tankvogn	2 000			
Sum	2 000	0	0	0
Områderegulering Dale	500			
Sum	500			
KLP - Eigenkapitalinnskot	790	820	840	890
Sum	790	820	840	890
Sum	111 160	44 670	13 540	3 290

Fjaler kommune økonomiplan 2021-2024

Finansiering	2021	2022	2023	2024
Låneopptak	-89 087	-38 351	-10 995	-1 752
Momsrefusjon	-18 117	-5 499	-1 705	-648
Spelemedlar		-166		
Utviklingsfond		-3 000		
Kapitalfond		-790	-820	-840
Sum Finansiering	-111 160	-44 670	-13 540	-3 290

10.2 Omtale av investeringsprosjekt

Prosjekt nr	Prosjekt 1			
Prosjekt namn	Asfaltering kommunale vregar			
Økonomiplan	2021	2022	2023	2024
Budsjett			4 000	
Tekst	I 2020 vart det gjennomført ei omfattande asfaltering og reasfelt av fleire kommunale vregar. Etterslept på vegvedlikhald er stort og det er framleis behovet for reasfaltering av nyasfaltering av vregar i åra framover. Oppnak av private vregar vil auke behovet for både reasfaltering og asfaltering av grusvendar. Årlege løyvingar er erstatta med ei større løyving i planperioden.			

Prosjekt nr	Prosjekt 2			
Prosjekt namn	Bruer og vegsikring			
Økonomiplan	2021	2022	2023	2024
Budsjett	300	300	300	300
Tekst	Nødvendig vedlikehald på bruer og oppsetting av rekksverk på utsette stader. Oppnak av private vregar vil auke behovet.			

Prosjekt nr	Prosjekt 3			
Prosjekt namn	Trafikktryggingstiltak			
Økonomiplan	2021	2022	2023	2024
Budsjett		300	300	300
Tekst	Eigenkapital for søknad om trafikktryggingsmidlar. Eigenandelane utgjer 1/3 av totalkostnaden. Midlar for 2020 er ikkje nytta så det er difor ikkje avsett nye midlar i 2021.			

Prosjekt nr	Prosjekt 4			
Prosjekt namn	Gatelys Bjergelia			

Fjaler kommune økonomiplan 2021-2024

Økonomiplan	2021	2022	2023	2024
Budsjett		600		
Tekst	Oppsetting av rekkverk medfører at eksisterande gatelyskabel må flyttast. Ved flytting/fornyning av nettkabel bør heile anlegget fornyast med fullverdig belysning.			

Prosjekt nr	Prosjekt 5			
Prosjekt namn	Gatelys - Hatledalen			
Økonomiplan	2021	2022	2023	2024
Budsjett			800	
Tekst	Behov for oppgradering av eksisterende anlegg og nytt anlegg på strekningar utan gatelys			

Prosjekt nr	Prosjekt 6			
Prosjekt namn	Gatelys - Elvestien			
Økonomiplan	2021	2022	2023	2024
Budsjett	300			
Tekst	Del av Elvestien på Steia som er det einaste området som ikkje er lyssett i den 3 km lange rundløypa. I tillegg er det ein mykje brukt gangveg til og frå trening i Fjalerhallen, kino og butikkane som ligg ved ungdomshuset.			

Prosjekt nr	Prosjekt 7			
Prosjekt namn	Utbygging av Breiband- og teledekning			
Økonomiplan	2021	2022	2023	2024
Budsjett	3 500			
Tekst	Utbygging av restområder i kommunen som ikkje er omfatta av breibandsmidlar for 2019 og 2020. Oppstart utbygging i 2021.			

Fjaler kommune økonomiplan 2021-2024

--	--

Prosjekt nr	Prosjekt 8			
Prosjekt namn	Byggeklare tomter			
Økonomiplan	2021	2022	2023	2024
Budsjett	2 500			
Tekst	Tilrettelegging av byggeklare tomter. Planarbeid, prosjekterting og utbygging av infrastruktur.			

Prosjekt nr	Prosjekt 9			
Prosjekt namn	Nytt overvåkingssystem Hatledalen			
Økonomiplan	2021	2022	2023	2024
Budsjett	100	350		
Tekst	Nytt overvåkingssystem Hatledalen			

Prosjekt nr	Prosjekt 10			
Prosjekt namn	Rehabilitering av vannpumpestasjon Dalsåsen			
Økonomiplan	2021	2022	2023	2024
Budsjett		350		
Tekst	Rehabilitering av vannpumpestasjon Dalsåsen			

Prosjekt nr	Prosjekt 11			
Prosjekt namn	Nytt høgdebasseng Longehogen			
Økonomiplan	2021	2022	2023	2024
Budsjett	500	5 000	5 000	

Fjaler kommune økonomiplan 2021-2024

Tekst	Planlegging, prosjektering og utbygging av nytt høgdebasseng i Longehogen. Hovudplan for vatn viser at det er behov for nytt høgdebasseng i området for å kunne levere nok vatn til det nye bustadfelt på Bjerga.
--------------	---

Prosjekt nr	Prosjekt 12			
Prosjekt namn	Beredskapsbygg			
Økonomiplan	2021	2022	2023	2024
Budsjett	32 500	30 000		
Tekst	Nytt felles bygg for Fjaler brannvesen, Sivilforsvaret og Helse Førde jf kommunestyrevedtak i sak K 121/20. Fjaler kommune treng nye lokale til brannstasjon på grunn av at dagens lokale er for små. Dagens lokaler stettar ikkje krav i arbeidsmiljølova og kommunen har fått pålegg frå arbeidstilsynet om utbetring.			

Prosjekt nr	Prosjekt 13			
Prosjekt namn	Dingemoen 1- 10 skule			
Økonomiplan	2021	2022	2023	2024
Budsjett	63 000			
Tekst	Bygging av ny .10 skule på Dingemoen - har vore handsama som eiga sak.			

Prosjekt nr	Prosjekt 14			
Prosjekt namn	Fjalerhuset - brannsikring			
Økonomiplan	2021	2022	2023	2024
Budsjett		1 500		
Tekst	Det er ikkje brannvarslingsanlegg på Fjalerhuset. Trengst for å sikre dei verdiane (historiske arkiv m.m.) som bygget husar, og for å oppgradere til			

Fjaler kommune økonomiplan 2021-2024

	dagens byggtekniske krav. Jfr. pålegg etter branntilsyn. Samsvarer med gjeldande økonomiplan.			
--	---	--	--	--

Prosjekt nr		Prosjekt 15			
Prosjekt namn		Kommunale bygg - Oppgradering			
Økonomiplan	2021	2022	2023	2024	
Budsjett	1 500	1 500	1 500	1 500	
Tekst	Er i gang med oppgradering av kommunale bygg og leiligheter, men det er fortsatt stort etterslep. Samsvarer med gjeldande økonomiplan.				

Prosjekt nr		Prosjekt 16			
Prosjekt namn		Ombygging Øyra			
Økonomiplan	2021	2022	2023	2024	
Budsjett	700				
Tekst	Ombygging av 1 leilegheit på Øyra til større og meir funksjonell leilegheit med takheis og andre hjelpemiddel. Etablering av garderobar for tilsette. Denne investeringa vil medføre ei estimert innsparing på drift på om lag kr 1 mill				

Prosjekt nr		Prosjekt 17			
Prosjekt namn		Tettstadprosjekt Dale			
Økonomiplan	2021	2022	2023	2024	
Budsjett		3 500			
Tekst	Gjeld Melkevegen, gamle ferjekaia og Trossefjæra. I 2021 er det tenkt planlegging/prosjektering av løysingar, gjennomføring av tiltak i Trossefjæra og mindre tiltak i Melkevegen. I 2022 er det tenkt utbygging av dei planlagde løysingane. Det kan søkjast om tettstadmidlar til sjøve utbygginga.				

Fjaler kommune økonomiplan 2021-2024

Prosjekt nr	Prosjekt 18			
Prosjekt namn	Acos byggesak			
Økonomiplan	2021	2022	2023	2024
Budsjett	170			
Tekst	Sakssystem med arbeidsflyt for handsaming av byggesaker, delingssaker og plansaker.			

Prosjekt nr	Prosjekt 19			
Prosjekt namn	Fornyng klassesett pc			
Økonomiplan	2021	2022	2023	2024
Budsjett	700	500	500	
Tekst	Ein god del av datamaskinene i oppvekst er gamle og blir ikkje lenger supprtert. Vi må skifte ut fleire klassesett. I tillegg må vi inn med fleire maskiner i skulen for å halde tritt med den teknologiske utviklinga.			

Prosjekt nr	Prosjekt 20			
Prosjekt namn	Gravplass Øyra			
Økonomiplan	2021	2022	2023	2024
Budsjett	1 000			
Tekst	Detaljregulering og prosjektering av ny gravplass inklusiv flaumvoll.			

Prosjekt nr	Prosjekt 21			
Prosjekt namn	Guddal kyrkje - vindauge			
Økonomiplan	2021	2022	2023	2024
Budsjett				300

Fjaler kommune økonomiplan 2021-2024

Tekst	Nye vindauge i Guddal kyrkje
--------------	------------------------------

Prosjekt nr	Prosjekt 22			
Prosjekt namn	Dale kyrkje			
Økonomiplan	2021	2022	2023	2024
Budsjett	600	300	300	
Tekst	Utvendig oppgradering			

Prosjekt nr	Prosjekt 23			
Prosjekt namn	Flombelysning kunstgrasbana Dingemoen stadion			
Økonomiplan	2021	2022	2023	2024
Budsjett	700			
Tekst	Eksisterande lysarmatur er gamle, har dårlig lyskvalitet og fleire av dei virkar ikkje. Utskifiting til nye LED armatur.			

Prosjekt nr	Prosjekt 24			
Prosjekt namn	Ny tankvogn til brannvesenet			
Økonomiplan	2021	2022	2023	2024
Budsjett	2 000			
Tekst	Dagens tankvogn er -94 mod. Store vedlikehaldsutgifter. Samsvarer med gjeldande økonomiplan.			

Fjaler kommune økonomiplan 2021-2024

Prosjekt nr	Prosjekt 25			
Prosjekt namn	Områderegulering Dale			
Økonomiplan	2021	2022	2023	2024
Budsjett	500			
Tekst	Innleige av konsulent til utarbeiing av områderegulering i Dale. Planarbeidet er påbegynt, men ikkje ferdigstiltt.			

Prosjekt nr	Prosjekt 26			
Prosjekt namn	KLP - Eigenkapitalinnskot			
Økonomiplan	2021	2022	2023	2024
Budsjett	790	820	840	890
Tekst	Fjaler kommune har den kollektive pensjonssparing i KLP. Kommunen må kvart år inn med eit eigenkapitaltilskot i selskapet.			

11 Vedlegg

11.1 Obligatoriske skjema

11.2 Hovudoversikt drift

Hovudoversikt

	Økonomiplan			
(Tal i 1000 kr)	2021	2022	2023	2024
Skatt på inntekt og formue	-71 113	-71 113	-71 113	-71 113
Rammetilskot	-146 011	-143 211	-143 211	-143 211
Eigedomsskatt	-7 354	-10 854	-10 854	-10 854
Andre generelle statstilskot	-1 380	-5 360	-2 660	-5 360
SUM FRIE INNTEKTER	-225 858	-230 538	-227 838	-230 538
Renteinntekter	-6 077	-6 777	-6 777	-6 777
Renteutgifter lån	5 675	5 828	6 854	7 265
Andre finansutgifter	302	332	284	332
Netto renteutgifter/-inntekter	-100	-617	361	820
Avdragsutgifter eksisterande lån	10 900	12 831	12 898	13 016
Netto avdragsutgifter	10 900	12 831	12 898	13 016
NETTO RENTE- OG AVDRAGSUTGIFTER	10 800	12 214	13 259	13 836
TIL FORDELING	-215 058	-218 324	-214 579	-216 702
Rådmann, kultur og LAF	16 700	17 531	16 474	16 650
Oppvekst inkl flyktning	73 051	71 714	71 639	71 639
Helse og Omsorg	111 650	110 640	110 640	110 640
Teknisk kontor	16 198	16 198	16 198	15 723
Sum fordelt til driftsråmer	217 599	216 083	214 951	214 652
Avsetjing til disposisjonsfond		2 675	62	2 484
Bruk av disposisjonsfond	-1 307	-200	-200	-200
Bruk av flyktningfond/ bundne fond	-1 234	-234	-234	-234
Netto disposisjonar	-2 541	2 241	-372	2 050
Balanse	0	0	0	0

Fjaler kommune økonomiplan 2021-2024